

17/4
b3

Verslag van de bouwvergadering over de molen "De Zwaluw" te Zuurdijk, gemeente Leens, op 13 april 1977 te Zuurdijk.

Aanwezig waren de heren: J.A. Heijdra, Rijksdienst voor de Monumentenzorg
A. Doornbosch, molenmaker
K. Doornbosch, molenmaker
H.D. Boer, aannemer/metselaar
— B.K. van Slochteren, Groninger molencommissie
Ir J.A. Kooren, Vereniging "De Hollandsche Molen".

Op verzoek van de heer Kooren kwam molenmaker Doornbosch met een nieuwe planning. Het opmetselen van de voet inclusief het leggen van nog twee vloeren zal nu nog ongeveer $2\frac{1}{2}$ week in beslag nemen. Eind mei zou het achtkant op de voet geplaatst moeten worden en vervolgens eind juli de kap. Voor het aanbrengen van de balie houdt Doornbosch ongeveer 3 weken aan. De veldmuren van het onderachtkant zullen na het aanbrengen van de balie opgemetseld worden. Per september zou dan begonnen kunnen worden met het aanbrengen van het wiekenkruis en het installeren van het interieur, dat voor een gedeelte dan al vooraf in de werkplaats is gereedgemaakt.

Als tweede punt van bespreking kwam de bekleding van het achtkant aan de orde. De heer Kooren deelde mee, dat er een gesprek heeft plaatsgehad tussen het bestuur van de vereniging en de heer Korpershoek van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg waarin de beslissing zou zijn genomen het achtkant te bekleden met redwood, overeenkomstig de toepassingen in Feerwerd en Woltersum. De reden hiervoor is zowel onderhoudstechnisch als het aanzien van de molen. De heer Heijdra bestreed dat er al een beslissing gevallen zou zijn, omdat daarin ook de provincie mede-beslist en er bovendien nog geen schriftelijk verzoek bij de rijksdienst was ingediend om het bestek in die zin te wijzigen. Nog afgezien van deze formele voorwaarden hield de heer Heijdra een betoog voor de toepassing van ruberoïd op deze molen. Volgens de heer Heijdra waren veel molens in deze streek vroeger met asfalt bedekt ingevolge een besluit door een onzer vroegere bestuurderen uitgevaardigd, waarin de bedekking met riet werd verboden en daarvoor in de plaats een asfalt-bedekking werd voorgeschreven. Vooral dit laatste is een belangrijk punt, omdat het zeer wel mogelijk is, zoals de heer Van Slochteren later ook zou suggereren, dat in plaats van een rietbekleding hout werd toegepast in de vorm van schaliën of potdekselwerk e.d., waarover in later stadium na aantasting van het hout asfalt werd aangebracht. Dit laatste is volgens de heer Heijdra dus niet het geval. De heer Van Slochteren deelde mee, dat de provincie van het geval op de hoogte is en voor een bekleding met redwood kiest.

Er ontstond nu een discussie over de voor- en nadelen van een asfalt- en een houtbekleding. De heer Heijdra bestreedt met name de waterdichtheid van de bekleding met redwood, waaraan in de praktijk nog wel iets zou mankeren. Verder haalde hij enige voorbeelden aan van met ruberoïd gedekte molens welke nog in prima konditie verkeren. (Vrieschelo en Pieterburen). De heer Van Slochteren zei, dat het met de vochtigheid bij redwoodbekleding in de regel wel zal gaan mits er voldoende ventilatie achter de eerste laag hout kan plaatsvinden. Dit werd door de heer Kooren onderschreven, die daarbij opmerkte, dat het zich gedurende de wintermaanden in de constructie ophopende vocht middels dampdiffusie daaruit gedurende de zomermaanden verdwijnt. Dit geldt niet alleen voor vocht van buiten, doch ook voor vochtstromen van binnen naar buiten (waterdamp bij lage relatieve vochtigheid buiten; denk b.v. aan de beslagen ruitjes van een achterkeuvelens in de winter.)

Verder zei de heer Kooren, dat het afsluiten van de constructie met ruberoid aan de buitenzijde inhoudt, dat dampdiffusie naar buiten toe bemoeilijkt wordt. Hierbij kan condensvorming achter het ruberoid optreden met als gevolg aantasting van het hout door schimmels en/of verstikking. Allen waren toch wel van mening, dat een nadeel van asfalt of ruberoid is, de hoge oppervlaktetemperatuur, die het materiaal door aanstraling van de zon kan aannemen, met als gevolg verwerking van het materiaal en uitzakken, werken van het achterliggende hout met eventuele scheurvorming en veel onderhoud.

Op de vraag van de heer Kooren of er spoedig uitsluitel gegeven kan worden wanneer er een schriftelijke bevestiging van eerdergenoemd gesprek met de rijksdienst komt, antwoordde de heer Heijdra, dat wanneer er zonder antwoord een half jaar verloopt na het indienen van een schriftelijk verzoek, dat verzoek als toegestaan mag worden beschouwd. Behalve het memoreren van deze formele procedure kon de heer Heijdra geen toezeggingen doen.

In verband met de voortgang van het werk blijft het echter gewenst spoedig uitsluitel hierover te geven.

In verband met werkzaamheden elders verliet de heer Heijdra nu de vergadering.

Hierna werden nog enkele punten besproken.

- Door een van de omwonenden is een sluitsteen ter beschikking gesteld, die in de toog van de toegangsdeuren zal worden ingemetseld. De steen zal de naam van de molen vermelden, alsmede datum van oprichting en restauratie. De steen zal pro deo door molenmaker Doornbosch worden bewerkt !
- Voegwerk. Op eerder gedaan verzoek van de heer Heijdra zal een proefstukje opgezet worden met een witte voeg. Zowel de heer Boer als molenmaker Doornbosch merken op, dat het contrast dan te groot kan worden met de stenen, welke mening door de heer Van Slochteren en de heer Kooren gedeeld wordt. Derhalve zal de heer Boer tevens een proefstukje met een licht- tot midden-grijze toon opzetten, zodat bij de volgende bouwvergadering in gezamenlijk overleg een verantwoorde keuze gedaan kan worden. Inprincipe wordt platvol gevoegd.
- De volgende bouwvergadering is vastgesteld op woensdag 4 mei a.s. om 11.00 uur, zelfde plaats.

Ir J.A. Kooren, assistent
technisch-adviseur van
"De Hollandsche Molen".

f 320.000,- beschikbaar

Verlag van de bouwvergadering over de molen "De Zwaluw" te Zuurdijk, gemeente Leens, op 4 mei 1977 te Zuurdijk.

Aanwezig waren de heren: J.A. Heijdra, Rijksdienst voor de Monumentenzorg
A. Doornbosch, molenmaker
H.D. Boer, aannemer/metselaar
- B.K. van Slochteren, Groninger molencommissie
Ir J.A. Kooren, Vereniging "De Hollandsche Molen".

Verder waren aanwezig de heren C.A. van Hees (bureau-secretaris van DHM) en W.O. Bakker (algemeen bestuurslid/archivaris van DHM), als toehoorders, die na korte tijd de vergadering verlieten.

De volgende punten werden aan de orde gesteld:

- Het verslag van de vorige vergadering werd algemeen goedgekeurd. De heer Heijdra merkte op, dat het verslag tamelijk uitgebreid was, vooral op punten die zijns inziens de schrijver belangrijk vond.
- Voegwerk. De heer Boer had drie proefstukjes opgezet van het voegwerk. Eén met ENCI-cement, één met witte cement en één met een Duitse cement. De heer Heijdra voelde het meest voor de lichte voeg en wees daarbij op overeenkomstig voegwerk in de direkte omgeving van de molen. De heer Kooren meende echter, dat het sterke contrast de hardheid en scherpte van de, voor de molen gebruikte, steen, nog extra zou accentueren. Om deze rede neigde hij meer naar de Duitse voeg, die een niet te donkere warm-grijze tint had, welke goed bij de steen aansloot. De heer Van Slochteren deelde deze mening. De heer Heijdra stelde voor het uiteindelijke voegwerk uit te voeren in een mengsel half om half van beide mortels, zodat het contrast niet al te groot zal worden, maar toch duidelijk aansluit bij het voegwerk in de omgeving. Hiermee kan iedereen akkoord gaan.
- Een van de steenspillen is aan de bovenzijde volkomen ingerot. Het gaat hierbij om een spil met losse taatsen aan onder- en bovenzijde. De heer Doornbosch stelde voor niet de gehele spil te vernieuwen maar de kop te voorzien van een stalen sok met hoekijzers aangelast, waaraan dan de bovenschijf weer bevestigd zou kunnen worden. De heer Heijdra voelt er vooralsnog meer voor om de spil dan maar geheel te vernieuwen. Een beslissing hierin zal nog even aangehouden worden tot de molenmaker daar aan toe is.
- Op de volgende vergadering zal een financieel overzicht van de toestand tot heden worden samengesteld, omdat het goedgekeurde begrotingsbedrag nagenoeg verwerkt zal zijn. Voor de heer Doornbosch is dit vooral van belang, omdat bij stopzetten van het werk de continuïteit van het bedrijf in gevaar komt. Zowel de heer Boer als de heer Doornbosch zullen op de volgende vergadering een overzicht geven van de tot dan verwerkte bedragen.
- De heer Van Slochteren vroeg waarom van de detaillering op de tekening is afgeweken. Deze afwijking is inderjijd ontstaan omdat de heer Heijdra de voorkeur gaf aan de normaal gebruikelijke detaillering, waarbij het kozijn een aansluiting tegen het metselwerk krijgt met alleen een kalkspinning. Bij een detaillering zoals op de tekening aangegeven zouden de stenen voor de steensponning op maat gehakt moeten worden, omdat het kozijn te lood staat en het metselwerk onder een hoek loopt.

- De muurplaat vertoont bij een van de achtkantstijlen een wankant, waarbij het gevaar van inwateren niet is uitgesloten. Molenmaker Doornbosch zal er voor zorgen, dat dit gedeelte wordt uitgehakt en opnieuw ingezet.
- De volgende vergadering wordt vastgesteld op 25 mei om 2 uur, zelfde plaats.
- Ten aanzien van de bekleding deelde de heer Heijdra tot slot nog mee, dat de heer Korpershoek telefonisch aan de vereniging had laten weten niet te kunnen bevestigen, dat reeds voor redwood-bekleding is gekozen. Het bestuur van de vereniging zal deze kwestie nogmaals naar voren brengen in de vergadering met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, waarna afhankelijk van een eventueel besluit, al of niet een aanvraag tot wijziging in het bestek zal worden gedaan.

Ir J.A. Kooren, assistent
technisch-adviseur van
"De Hollandsche Molen".

Verslag van de bouwvergadering te Zuurdijk op 22 juni 1977

Aanwezig waren de heren:

- Jongsma.....Prov. molen cie.
- v. Slochteren.....Provincie
- Doornbosch.....molenmaker
- Boer.....aannemer
- de Koning.....H.M.
- Kooren.....H.M.

Later ter vergadering kwamen nog: de heren

Heijdra (R.v.d.M) en Bulterma (gem.)

De Hr. de Koning opent om 14.15 uur de vergadering en spreekt mede namens het bestuur van de vereniging zijn bevreemding uit over de wijze waarop de op 25 mei vastgestelde vergadering door de Hr. Heijdra werd afgeschreven.

De Hr. de Koning deelt mee dat er een brief van Monumentenzorg is binnengekomen bij de vereniging, ondertekend door de Hr. van Nispen, waarin wordt gesteld dat er geen bezwaar bestaat tegen de toepassing van een houten achtkantbekleding.

De Hr. de Koning memoreert dat bij meerdere navraag is gebleken dat veel molens in het Noorden vroeger met riet of hout gedekt zijn geweest, en dat de bekleding met dakleer een gevolg is van de laatste decennia.

De Hr. Jongsma sprak hierbij van een crisis-oplossing.

Ten aanzien van de financiële afwikkeling, deelde Hr. de Koning mee dat er reeds een afspraak was gemaakt met de Hr. Taal van monumentenzorg, dat de vereniging eventueel de tweede fase zelf zou voorfinancieren indien nog geen beschikking van de D.A.C.W. werd ontvangen. Dit bleek echter niet nodig omdat plotseling bericht werd ontvangen dat de tweede fase geënt op de laatste begrotingen ten uitvoer kan worden gebracht in het kader van de D.A.C.W. Een schriftelijke bevestiging van dit bericht werd nog niet ontvangen.

Op dit moment kwam de Hr. Heijdra de vergadering binnen met de Hr. Bulterma, gemeentefunctionaris.

De Hr. Heijdra deelt mee met de Hr. Bulterma eerst de molen bezichtigd te hebben. Vervolgens stelt de Hr. Heijdra dat het zinloos is om een bouwvergadering te houden als er op dit moment niet gewerkt wordt. Dit wordt algemeen tegengesproken, omdat vaker juist administratieve en financiële zaken de meeste problemen geven.

De vergadering wordt voortgezet met de mededeling dat er een brief van de gemeente Leens is binnengekomen. In deze brief staat dat naar aanleiding van het telefoongesprek d.d. 13 juni met de Hr. de Koning, op grond van de woningwet, geen aanleiding bestaat tot het verlenen van vrijstelling voor het aanvragen van een bouwvergunning.

De Hr. Bulterma was hiervan niet op de hoogte en kon derhalve geen toelichting verschaffen.

Wel was het volgens hem zo, dat indien het alleen om onderhoud ging geen bouwvergunning is vereist.

De Hr. Jongsma vindt het juridisch nog een vraagteken, mede gezien het feit dat het nog nooit eerder is voorgekomen dat bij een molenrestauratie een bouwvergunning werd aangevraagd.

bouwvergunning. jur. afd.

Bovendien achtte de Hr. Jongsma het bedenkelijk dat in zo'n geval de bijdrage uit het P.B.-fonds en andere particuliere bijdragen regelrecht in de gemeentekas verdwijnen, ter betaling van de legeskosten!

Wanneer de vereniging nu een bouwaanvraag zou indienen, wordt bovendien een precedent voor latere gevallen geschapen, ook landelijk gezien. De Hr. Heidra meende dat zelfs geen goedkeuring van gemeentewege meer vereist is, omdat immers de Minister van C.R.M. reeds zijn goedkeuring aan het plan gegeven heeft, dus van Rijkswege.

Vooralsnog achtte men het onjuist om tot een aanvraag van een bouwvergunning over te gaan.

Ten aanzien van de voortgang deelde de Hr. Doornbosch mee dat hij in Middelstum vrijwel klaar is, de molen wordt 9 augustus opgeleverd. Verder wordt eerst Noordsleen afgemaakt i.v.m. de daar geplande feestelijkheden voor de bouwvakantie.

Na de bouwvak-vakantie zal in Zuurdijk weer verder gewerkt worden. Eind september kunnen de kap en stelling klaar zijn.

De Hr. Boer is bezig met het voegwerk. Na het aanbrengen van de stelling kan deze ook het onderchtkant opmetselen.

De roeden zijn nog niet besteld, omdat de juiste maat nog niet vastgesteld kan worden. Zodra dit wel het geval is zullen de roeden bij Burema besteld worden.

De Hr. de Koning wijst er nogmaals op dat nu de beschikking van de D.A.C.W. voor de tweede fase is afgekomen, er alles aan gelegen moet zijn binnen het gestelde begrotingsbedrag te blijven.

De maandagstellingen worden door de Hr. Heidra ingevuld.

Bij de vereniging was een bericht van de D.A.C.W. binnengekomen, dat deze te lang zouden uitblijven.

De Hr. Heidra vraagt of er een regeling is getroffen met de Hr. Rozeema ten aanzien van het druiprecht.

Dit blijkt niet het geval, maar er zijn wel afspraken gemaakt t.a.v. schade tijdens de bouw. Verder is de vereniging W.A.-verzekerd.

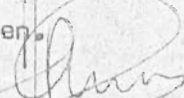
Het verslag van de vorige vergadering werd goedgekeurd.

De Hr. Heidra merkt op dat het uitstikken van de muurplaat niet het gevolg is van een mogelijke inwatering ter plaatse, maar van een tekort aan hout.

De volgende vergadering is vastgesteld op woensdag 24 augustus a.s. te 9.30 uur, zelfde plaats.

Hoofddorp, 30 juni 1977

Jos Kooren

Verslag van de bouwvergadering te Zuurdijk op 24 augustus 1977.

Aanwezig waren de heren:

Jongsma.....Prov.molencie
v. Slochteren.....Provincie
Doornbosch.....Molenmaker
Heydra.....Mon. zorg
Thijs.....Gem. werken
Kooren.....Holl. molen

Met de maandagstellingen voor de D.A.C.W. waren volgens de Hr. Heydra enige moeilijkheden ontstaan doordat het bij de controlerende dienst kennelijk nog niet bekend was dat er een beschikking van de D.A.C.W. voor aanvullende werkzaamheden was. Het bevreemde de dienst dat er nog aan de molen gewerkt werd, omdat het oorspronkelijke begrotingsbedrag was volgewerkt. De Hr. Heydra zal dit in orde maken.

Het voegwerk ligt tijdelijk stil, omdat de voeger (onderaannemer) bij een ernstig ongeluk zwaar gewond is geraakt. Voor de voortgang van het werk is dit op het ogenblik nog niet van belang. Mocht het een langdurige stagnatie worden, dan zal de aannemer Boer gevraagd worden het voegwerk zelf af te maken.

De Hr. v. Slochteren stelde de vraag of het inderdaad de bedoeling is geweest de kap met ruberoïd te dekken, nu het achtkant immers een houtbekleding krijgt. De Hr. Kooren merkte op dat hij evenals de Hr. v. Slochteren geneigd was aan te nemen dat ook de kap met hout bekleedt zou worden, d.w.z. potdekselwerk. De Hr. Doornbosch legde uit, dat in overleg met de Hr. Heydra het bestek gevolgd is, waarin voor de kap een ruberoïd bekleding staat omschreven. Bij de onderhandelingen over de achtkantbekleding is de kap buiten beschouwing gebleven. Verder meende ook de Hr. Doornbosch dat een ruberoïd bedekking van de kap uit een oogpunt van bescherming en onderhoud te verkiezen was. De Hr. Jongsma merkte op dat het bij dergelijke twijfelgevallen geen kwaad zou kunnen de eigenaar, i.c. de vereniging, op de hoogte te stellen om verrassingen te voorkomen.

Ten aanzien van de bouwvergunnings-kwestie deelde de Hr. Thijs mee, dat de gemeente nog steeds op het standpunt staat, dat er voor deze restauratie een bouwvergunning is vereist. De Hr. Jongsma wees erop dat de gemeente hierin zeker niet konsekvent gehandeld heeft, omdat ook voor Mensingeweer géén bouwvergunning was vereist. Een belangrijk punt is dat de legeskosten voor een dergelijke vergunning door Monumentenzorg als niet-subsidiabel worden beschouwd. Hierdoor zou de vereniging achteraf voor extra niet-gesubsidieerde uitgaven geplaatst worden. De Hr. Jongsma vond dit een kwalijke zaak. De Hr. v. Slochteren zal op de juridische afdeling eens nagaan, wat de mogelijkheden zijn. Intussen zal de Hr. Thijs de kwestie nogmaals onder de aandacht van de gemeente brengen.

Voorzover het de voortgang van het werk betreft zijn er geen veranderingen opgetreden. Binnen twee weken zal de kap op zijn plaats gezet worden. Momenteel legt men de laatste hand aan de luiken en afwerking. Zoals reeds vermeld is de kap bekleedt met een laag ruberoïd met ingewalst leislag.

Het geheel ziet er prima uit. De Hr. Doornbosch deelde mee dat één van de steenspellen wellicht voor meerwerk in aanmerking komt. Deze mogelijkheid werd al eerder geopperd. Er wordt nu gedacht aan de mogelijkheid om de spil aan te scherven. Een en ander zal echter pas definitief bekeken worden wanneer het ingerette deel van de spil is verwijderd.

De Hr. Heydra wees erop dat in de huidige situatie wellicht meer wateroverlast kan ontstaan vanaf de naastgelegen schuur voor de molen, dan andersom. Er zal minstens voor gezorgd moeten worden dat na voltooiing van de restauratie de schuur van een deugdelijke goot wordt voorzien.

Hr. Kooren deelde mee dat hieromtrent een regeling is of zal worden getroffen met de Hr. Rosema.

Het is echter niet onmogelijk dat de Hr. Rosema zijn hele zaakje ter plaatse zal verkopen.

De Hr. v. Slochteren wees erop dat wanneer de roeden bij Burema besteld worden, erop toegezien moet worden dat deze de voor roeden geldende voorschriften zal naleven. Gesteld werd dat Burema de roeden vervaardigd in sektoren, hetgeen aldus Hr. v. Slochteren, extreem hoge eisen stelt aan de lasnaden. Controle hierop zou alleen middels röntgenfotografie kunnen plaatsvinden.

De Hr. Doornbosch sprak zijn nadrukkelijke voorkeur uit voor Burema's roeden en meende dat hij zeker aan de vereiste kwaliteit zal kunnen voldoen. De Hr. Kooren meende dat het naleven van bedoelde voorschriften een vanzelfsprekendheid diens te zijn. Plaatselijk zou daarvan alleen afgevoerd kunnen worden, wanneer de kwaliteit gewaarborgd blijft, eventueel door het stellen van nadere eisen. De roeden zullen spoedig besteld kunnen worden.

Het verslag van de vorige vergadering (22 juni) gaf geen aanleiding voor nadere opmerkingen, behalve dat de Hr. Heydra het niet eens kan zijn met de terminologie van Sipman inzake achtkant, onderachtkant en gemetselde voet.

De Hr. Heydra sprak in dit verband liever van een tussenachtkant.

De volgende vergadering is vastgesteld op woensdag 28 september a.s. om 9.30 uur, zelfde plaats.

Het tussentijds hijsen van de kap geeft nog een mogelijkheid voor nader overleg.

Hoofddorp, 25 augustus 1977

Jos Kooren

M66 BS 70

Verslag van de bouwvergadering van woensdag 28 september 1977,
betreffende de molen te Zuurdijk.

Aanwezig waren de heren:

Heydra.....	Rijksdienst Mon. Zorg
Jongsma.....	Groningen Molen cie
v. Slochteren.....	" " "
Doornbosch.....	Molenmaker
Kooren.....	ver. Holl. Molen

De volgende punten werden besproken:

Volgens mededeling van de Hr. Heydra heeft er een telefonisch onderhoud plaats-gevonden tussen de Hr. Nispen van de Rijksdienst en de burgemeester van de gemeente Leens ten aanzien van de bouwvergunningvraag. Indien het om werkelijke nieuwbouw zou gaan worden de kosten niet voor subsidie in aanmerking genomen. Aangezien het omgekeerde het geval is kan de restauratie als onderhoud worden aangemerkt en is als zodanig ook subsidiabel. Afgesproken is dat hier niet verder op teruggekomen zal worden en er behoeft dus ook geen bouwvergunning te worden aangevraagd.

De Hr. Jongsma stelde de vraag of het alsnog mogelijk was de roeden te voorzien van zelfzwichting, nu gebleken is dat daarvoor in de begroting geen post werd opgenomen.

De Hr. Jongsma vindt dit vooral jammer omdat het hier om een nog complete pelmolen gaat. De Hr. Kooren verklaarde dat de eigenaresse, de vereniging de Holl. Molen, in principe geen bezwaar heeft de zelfzwichting te handhaven, maar dat destijds gekozen is voor zeilroeden in verband met de hogere onderhoudskosten voor zelfzwichting. Wanneer echter het gevaar bestaat, zoals de Hr. Jongsma stelt, dat de zelfzwichting in Groningen min of meer weggerestaureerd gaat worden, is de vereniging zeker bereid haar steentje voor behoud bij te dragen. De roeden zijn inmiddels wel besteld maar nog niet in productie genomen, zodat aanpassen nog mogelijk is. In eerste instantie zal molenmaker Doornbosch een prijsopgave doen voor de meerkosten, waarna een definitieve beslissing genomen zal worden. De meerkosten zullen rond 14 à 15 duizend gulden bedragen.

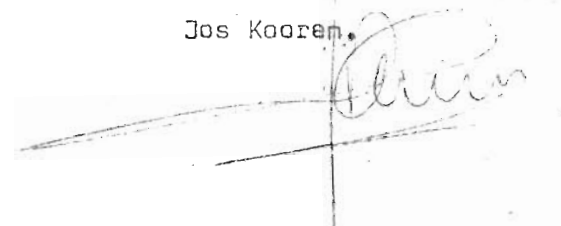
De stuiknaden van de buitenbekleding van de molen zullen met lood i.p.v. lodorite worden afgedekt.

Tussen de delen zal een naad van ongeveer 1 cm worden gehouden.

De volgende vergadering is vastgesteld op 2 november 1977 om 11.00 uur te Zuurdijk.

Hoofddorp, 4 oktober 1977

Jos Kooren.

Verslag van de bouwvergadering van woensdag 30 november 1977,
betreffende de molen te Zuurdijk.

16/12
BJS
72

Aanwezig waren de heren: HeijdraRijksdienst v.d. Monumentenzorg
Van SlochterenGroninger Molencommissie
Doornbosch jrmolenmaker
Kooren,.....Ver. De Hollandsche Molen

Het verslag van de vorige bouwvergadering (2 november 1977) is zoekgeraakt,
zodat de toen besproken punten in dit verslag verwerkt zullen worden.

- De stuiknaden van de achtkantbekleding af te dekken met lood en een naad van ongeveer 1 cm. houden.
- Steenspil. Het ingerotte eind uithakken en een vierkante pen aan maken. Hierop met klembanden een stuk zetten. Eventueel met kunsthars afwerken.
- Roeden. In principe zullen de roeden worden samengesteld overeenkomstig de voorschriften van de Groninger Molencommissie. Een aanvraag om het systeem te wijzigen in zelfzwichting is inmiddels ingediend. De vereniging heeft de molenmaker reeds opdracht gegeven de roeden te doen uitvoeren met een zelfzwichtingssysteem.
- Oplevering. Molenmaker Doornbosch is nu bezig met het bovenwiel en de bonkelaar. Het spoorwiel is nagenoeg klaar. De pelstenen met jukken zijn opgesteld. De pen aan de steenspil zal nog iets verlengd worden. Ondanks de vorderingen zal het toch niet mogelijk zijn nog dit jaar op te leveren. Het lijkt dus raadzaam dit uitstel te melden bij de D.A.C.W.
- Meerwerk. Als meerwerk werden tot nu toe genoteerd:
 1. de verandering van het wieksysteem
 2. het aanscherven van de steenspil
 3. een nieuwe houten steenbus.
- De volgende vergadering werd vastgesteld op woensdag 4 januari 1978 te 11.00 uur in Zuurdijk.

Jos Kooren.

Verlag van de bouwvergadering van woensdag 4 januari 1978 te Zwaardijk
betreffende de molen "De Zwaluw".

aanwezig waren de heren: Van Slochteren.....Groninger Molencommissie
Doornbosch.....molenmaker
Kooren.....Ver. De Hollandsche Molens.

De heer Heijdra van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg had volgens ziekte
afgebeeld. In dit telefoongesprek gaf de heer Heijdra een verklaring voor
twee vraagstukken, die momenteel aan de orde zijn, zodat die hierbij werden
weergegeven

een schriftelijke aanvraag of bevestiging in verband met de tijdsver-
schrijving wordt niet noodzakelijk gezocht. Het werk is voor 99% gereed
gemeld bij de DACW en aangenomen wordt, dat het werk binnen de gestelde
opleveringsstermijn van 3 maanden wordt opgeleverd.

2. Op verzoek van de heer Kooren heeft de heer Heijdra hem een opgave van de
bettingshoeken voor het hekwerk toegestuurd.

Verlag vorige vergadering. Hekwerk houten steenbus moet zijn een ijzeren
steenbus. Meer has overige akkoord.

De heer Van Slochteren is het niet eens met de gevolgde procedure. Volgens
hem zou het wel noodzakelijk zijn de tijdsverschrijving te melden bij de
DACW omdat daarmee anders later moeilijkheden kunnen ontstaan. Volgens de
heer Van Slochteren bestaat de mogelijkheid, dat de molenobjecten door
deze handwijze bij de DACW impopulair worden. Overeenkomst heeft in dit
geval ook haar eigen verantwoordelijkheid en zou wellicht bij Monumentenzorg
op een schriftelijke bevestiging moeten aandringen.

Meerwerkposten: 1. verandering wicksysteem
2. aanscherpen steenspil
3. ijzeren steenbus.

Het is niet waarschijnlijk, dat hier nog posten bij zullen komen. Omdat het
totale begrotingsbedrag hiermee niet wordt overschreden, kunnen deze
posten zonder moeilijkheden in de geldelijke eindverantwoording worden ver-
werkt.

Als alles mee zit kunnen de roeden over 5 of 6 weken klaar zijn.

Het interieur kan gelijktijdig worden afgebouwd. De vaaiers en de beide
koppels pelstenen staan opgesteld. De vloer over de pelstenen is nagenoeg
gereed. Het maalkoppel staat opgesteld en is nagenoeg gereed. De steen-
spil is aangescherfd met twee pasblokken die met kunsthers van elkaar
zijn gegoten. Dit zal nog worden afgevoerd met stroppen. Er moet nog een
dubbele Jacobs ladder worden aangebracht. De molenmaker was nu bezig de
staartbak omhoog te brengen.

In de volgende vergadering zal de opleveringsdatum worden vastgesteld.

De volgende vergadering is vastgesteld op 25 januari 1978 om 11,00 uur
in Zwaardijk.

Jos Kooren.

h. v Slochteren
M66 15/2 74

VERSLAG van de bouwvergadering van woensdag 25 januari 1978 te Zuurdijk betreffende de molen "De Zwaluw".

.....
Aanwezig waren de heren: Jongasma..... Groninger Molencommissie
Van Slochteren..... idem
Doornbosch..... molenmaker
Kooren..... Ver. De Hollandsche Molen

De heer Heijdra is niet ter vergadering verschenen. Volgens mededeling van de heer Van Slochteren wist de heer Heijdra niets af van deze bouwvergadering.

Het interieur van de molen is nu grotendeels klaar. Er werd echter niet ter plaatse gewerkt, omdat een dag tevoren de roeden in Adorp waren aangekomen. De molenmaker is nu dus in de werkplaats daarmee bezig. Besloten werd om een bezoek aan de werkplaats te brengen en een tweetal mogelijkheden voor het kleppensysteem nader te bezien. De heer Jongasma wees op de mogelijkheid een veiligheidsklep te monteren, die er voor zorgt dat de zelfzwichting open blijft wanneer de wind achter het huis zou komen. Deze voorziening gaat ongeveer f 800,-- meer kosten. In principe werd hiertoe besloten. Verder werd besloten de remkleppen niet tussen de laatste hekstocken te monteren, maar tussen de voorzoom. Deze constructie wordt wel vaker toegepast. De montage is betrekkelijk eenvoudig, zonder dat het hekwerk wordt verzwakt.

In verband met de nog beschikbare tijd werd een principe-datum voor de oplevering vastgesteld. Deze is op woensdag 15 maart 1978 om 14.00 uur 's middags. Zonder tegenbericht wordt aangenomen, dat alle betrokkenen daarbij aanwezig zullen zijn.

De volgende bouwvergadering werd aanvankelijk bepaald op woensdag 15 februari 1978 om 11.00 uur te Zuurdijk, doch is later vastgesteld op 22 februari 1978 zelfde plaats en tijd.

Jos Kooren.

Aanwezig waren: de heer Doornbosch, molenmaker
de heer Heydra, monumentenzorg
de heer Jongsma, provincie Groningen
de heer van Slochteren, provincie Groningen
de heer de Jong, Vrienden van de Groninger Molens
de heer B. Dijk, Vrienden van de Groninger Molens
de heer Nienhuis, molenaar
de heer Kooren, technisch medewerker "DE HOLLANDSCHE MOLEN"

Bij oplevering werden de volgende gebreken geconstateerd:

- De moeren van de slotplaat zitten niet ver genoeg op het draadeind en moeten opgedraaid worden.
- De wiggen van de bonkelaar afdekken b.v. met een opengesneden stuk brandslang, ter bescherming van eventuele bezoekers.
- Het kieren aan het ondereinde van het wolfseind afdekken met een lat.
- De linker stut iets uitkepen, zodat deze steun kan vinden.
- Windluik rechts sluit nog niet helemaal.
- De vang vertoont aan de linkerzijde wat ruimte. De verwachting is dat dit zich nog zal zetten. Mocht dit niet het geval blijken, dan zal het sleepstuk wat verder uitgeschaafd moeten worden.
- De kammen van het spoorwiel t.p.v. het luiwerk voorzien van een beschermplankje.
- De bouten in het lasseind van een kapzolderbalk moeten verder aangetrokken worden.
- Het luiwerk draait nog niet helemaal vrij en moet (us nog iets zakken.
- Op de steenzolder een klampje zetten op de beide afdekluijkes van de spillen.
- De zeven van de schutzeef ontbreken nog, omdat het gaas nog niet voorhanden was.
- Het metselwerk is aan de binnenzijde op verschillende plaatsen nog vochtig. Voorshands wordt aangenomen dat het hier om bouwvocht gaat.
- Op de maalzolder bleek in een van de legeringsbalken t.p.v. de steenlichter een breuk te zitten. Legeringsbalk ter lengte van ongeveer 4,5 meter vernieuwen en 10 cm breder nemen dan de bestaande. Dit laatste omdat de balk sterk verzwakt wordt door het gat nodig voor de taats. Tevens het korbeel vernieuwen in twee delen met een las. Het ijzerwerk van de steenlichter op de nieuwe situatie aanpassen.

Er zal naar gestreefd worden om alle werkzaamheden nog vóór de opening op 13 mei uit te voeren.

De afspraak werd gemaakt dat de heren Heydra en Kooren op woensdag 10 mei om 13 uur de vorderingen zullen opnemen, teneinde eventuele tijdelijke voorzieningen te kunnen bespreken die eventueel voor de opening op 13 mei noodzakelijk zouden zijn.

Ir Jos Kooren
technisch medewerker van
"DE HOLLANDSCHE MOLEN"

N.b. Voor het opnemen van de schuur van de heer Rosema zal een nieuwe afspraak moeten volgen omdat de heer Rosema niet aanwezig was.